

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre. 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér“ sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Reform a hadseregben.

Azok a zavaros állapotok, amelyeknek több mint 2 év óta van kitéve az ország nyugalma, — az ujonezlétszám tervbe vett emelésével vannak kapcsolatban, sőt hogyha egészen hű történetet akarunk írni, azt kell mondanunk, hogy minden baj, minden bonyodalom igazi oka ez az ujonezlétszám emelése iránt mutatkozó törekvés a hadvezetőség részéről.

Minden rosznak megvan azonban a maga jó oldala is, mert a hosszú kínos idők még sem vesztette el a nemzet teljesen eredménytelenül. Némi vívmányokat mégis csak sikerült kieszközölnie a nemzetnek s emellett még az is figyelmet érdemel, hogy ezen kevés vívmánynak keresztelt haladás dacára tényleg a legközvetlenebb célja is sikerült a nemzeti ellentállásnak, — az ujonezlétszámot mind a mai napig sem emelték.

No de persze maradt azért ok elegendő a nagy panaszokra. Több is, mint hittük volna valamikor. Nehéz koloncokat akasztanak minduntalan a nemzet nyakába, amik folyton folyvást hátrafelé ráncigálják, s csak a gondviselés kiváló kegyének köszönheti a nemzet, hogy ereje ki nem merül, de

még le is küzdi a határt alig ismerő mesterséges nyugót.

Térjünk azonban vissza tárgyunkhoz.

Miként jól emlékszünk még a Tisza kormány programjára, — abban nyíltan nem volt kifejezve, hogy a Tisza kormány az ujonezlétszám emelésére is vállalkozott volna. — A vívmányok, amelyekkel akkoriban a nemzetnek kedveskedtek — látszólag minden különösebb ellenérték nélkül adtak s ha kifejezetten nem is ejtette el a kormány sohasem az ujonezlétszám emelésének eszméjét — az ország egész közvéleménye meg volt róla győződve, hogyha valamikor rákerülne mégis erre a sor, csak úgy szárazon, csak úgy egyszerűen a katonai szempontok alapján nem lesz bátorsága a hadvezetőségnek újabb bonyodalmakat előidézni vele.

Ebben a feltevésben csakugyan nem is csalódtunk.

Még szőnyegre sem került az ujonezlétszám emelésének kérdése, máris tudtára adatik a nemzetnek, hogy a közeljövőben oly reformok várhatók a hadsereg szervezetében, a melyekért a magyar nemzeti politika már jó régen küzd. Az egyik ily reformot képezne a sorhadi időnek 3 évről 2 évre való

leszállítása, a másik reformot pedig az, hogy a honvédség tüzéséggel lesz felszerelve, azaz, hogy a honvédség immár az összes fegyvernemet képviselni fogja.

A múlt hét szombatján hirdette ki ezt Tisza gróf miniszterelnök és nincs okunk kételkedni abban, hogy ez csak ámitás volna, hogy ez az elárult szándék nem egész őszinte, nem egész komoly.

Nem is a legutóbbi idők tapasztalataiból szűrődött le ez a terv, hanem régibb keletű, már ez év nyarán „volt a dolog elhatározva“ — hogy a miniszterelnök ur szavait idézzük, — ami tehát annál inkább feljogosíthatja a kételkedő lelkeket arra, hogy a miniszterelnök ígéréteiben, vagy ha tetszik csupán nyilatkozatában a teljes őszinteséget tételezzék fel.

Utaltunk már fentebb arra, hogy e reformok a magyar nemzeti politika vezérpontjai közé tartoznak. Ennek következtében azt lehetne tőlünk elvárni, hogy megkülönböztetett elragadtatással fogunk a kormányelnök nyilatkozatáról megemlékezni, mert hiszen végre is nem célunk, hogy minden áron ellentétes álláspontot képviseljünk mindennel szemben, amit a hatalom képvisel. Szó sincs róla, nem tagadhatjuk, hogy több jól

TÁRCZA.

A gög.

Nagyságos ember... gyarló földi főreg,
Akit akárhogy forgatok, lemérek
S teszek nagyító üvegem alá,
Csak úgy emészt el, ahol rátalál,
Az a halál, mely szunyogot is öl,
Nagyságos ember: mit gögösködöl?

Talán hogy ur vagy s készen áll a méz,
Amelyre éhes társad vágyva néz?
Ki megszakadtig túrja a rögöt,
Jár adva-véve; áll, ül gép mögött,
Hogy megkeresse gonddal ezt a mézet,
— Amért, hogy szerzi, te büszkén lenézed —
Mert hát te hintón gördülsz végig az uton,
Hol ő mezitláb, tüskén bandukol,
S rá szólsz, ha látod, hogy a rongyai
Alig takarják: „te sehonnai!“

De ha szerényen, kalapot emelve,
Kérdem tetőled: hát te, gögös elme,
Honnét jövel és innét hova mégy?
Csak úgy felelsz rá, mint a napilég,
A kicsi kérész, mely ma született
S holnap — ki tudja — immár hova lett.
Jött s élt, lefénylett rá a nap, a hold
Egy pillanatra s aztán vége. Volt!

A Petőfi-társaság pályázatán 100 arannyal kitüntetett pályamű.

Avagy talán nem is testvéred ő,
Kit más anyagból gyúrt az őserő?

Nem. Ily bolondot nem mersz mondani.
„A testre testvér a sehonnai,
De mi különbb és jobbá teszen“
— Így mondja dölyföd — magasabb eszem,
Mert míg amaz még állat voltaképen,
Én röpködök már s égre tart a léptem.“

Nagyságos ember, kérlek megbocsásd,
Ha tisztelettel mondom erre mást.
A nagy idő igaz, hogy összehányt
Immár fejedben sok szép tudományt
S hol még csak ácsorg a szegény paraszt,
Te már haladtál egy egész — araszt;
Szaglászol a nagy Rendező nyomába,
Hol meghagyott egy ilyet égi lába,
Elmélkedel a nagy titok felett,
Amely kiköltött és ide vetett;
Rendszerbe gyúrod már a létezőket,
Hogy megnevezd és sorba szedjed őket,
S mi a magasban némán ragyog ott,
Már pedzi lelked a sok esillagot;
De bölcseséged légyon bármi sok,
A gögre, hidd el, ninesen semmi ok,
Mert hát tudásod bármi nagyra kel:
A lét művén te csak elmélkedel.

Vagy tán csalódom? Meglehet, de lásd,
Tudatlan elmém szomjaz oktatást.

Mondd meg tehát: az élet fürge lába
Hogyan került az „ősi pocsolyába“,
Hol csak anyag forrt izzó nap alatt?
S hogy itt e sárnak, mely csak sár maradt,
Egyszer fölérző, élő lényé lett?
Nagyságos ész, oldd meg e lényeket.

Szavamra hallgatsz... Im megáll tudásod
S elismered, hogy volt... valami más ott,
Miről nem ad hirt — bármint forgatod —
Üveghasábod s párló lombikod;
Mert bár kitarja e kis üst neked:
Hogyan sorozd, nézd itt e testeket,
És bár amazzal már kiválni látod
Anyag szerint is a sok fényvilágot —
Hiába kémlél mindenütt szemed:
Nem birsz valóján itt egy porszemet,
S miről „nagy elméd“ még eszmét se sejt
Egy kis parány itt törbe ejt, — a sejt.

Avagy tudod: mi hatja át a magvad,
Hogy kis szivet hajt, amely az anyagnak
Emlőin fejlék, női csodás uton?
Hiszen tudós vagy, mondjad — „Nem tudom.“

Hát a tojásba, a kicsiny petébe
A szunnyadó kis elmét ki tevé be?
Mely érez, eszmél és utódokon
Ujítja meg az ősfajt? — „Nem tudom.“

S ha szólsz magadról: mért vagyok a földön?
Mi célja, hogy a nyomnyi űrt betöltöm?

eső érzés tölti el valónkat, mint a mikor a kormánynak a legutóbbi hetekben tanúsított törekvéseiről kellett megemlékeznünk, ámde ezen körülmény még sem ment fel bennünket az alól, hogy a tényeket higgadtan ne figyeljük meg, mert tárgyilagosabb vizsgálódásunk mellett sajnos nem zárkozhattunk el az ellen, hogy fontos aggodalmaink vannak ez egyébként a nemzeti állam nélkülözhetetlen létfeltételei közé tartozó intézmények, reformok iránt.

Koncedálnunk kell azt, — hogy a hadvezetőséget az ujonezlétszám emelése tekintetében magasabb szempontok vezérelték és hogy az újabb harcászati fejlemények egész Európában szükségessé tették az actív sorhadi állomány szaporítását. — Ebből kétségkívül arra a következtetésre kell jutnunk, hogy minden ugynevezett vívmány, amit csak az ujonezlétszám szaporíthatása érdekében engedélyez a hadvezetőség a magyar nemzetnek, annál is inkább örvendetes eredmény, mert hiszen a hadügyi szükségletet a végletekig nem lehet megtagadni s mert végre is előre tudta az egész nemzet, hogy azok a nemzeti állam jellegét megvalósítani hivatott reformok okvetlenül nagyobb anyagi áldozatokat fognak követelni a nemzetől.

Ami mégis érzelmeinket, hogy úgy fejezzük ki magunkat — le-
hűti, annak két irányban van magyarázata.

Mindenekelőtt elszomorító állapot az, hogy a magyar nemzetnek ezeket a vívmányokat nem úgy adják meg, mint a melyek függetlenségének, önállóságának, jogos nemzeti aspirációinak elengedhetetlen kellékei, a melyek tehát

valósággal a nemzeti állam lényegéhez tartoznak, hanem hogy? Ugy, hogy mindég csak azt az átkos „ezélszerűségi“ okokat kiáltják a nemzet fülébe. Adunk neked Magyarország nemzeti vívmányokat, de ne hidd, mintha ez az önállóságod, a függetlenséged szükségszerű folyamánya volna, csak azért adjuk meg neked ezeket, mert jelenleg ez úgy ezélszerű a „Reichsmonarchie“-nak.

Ily szempontból tehát felette problematikus értékűnek kell ezeket az ugynevezett vívmányokat is tekinteni. A „ezélszerűség“ ki tudja, idők múlva nem-e azt fogja parancsolni, hogy visszatérjenek a régi állapothoz. S ha talán ez csak egy nyíltan nem is történhetnék meg, a „ezélszerűségi“ szempontok rugói majd találnak módot arra, hogy ezeket a vívmányokat elértektelenítsék teljesen. Hiszen már volt alkalma ezt a nemzetnek többször is tapasztalnia. Hogy tovább ne menjünk, láttuk mit követtek el a honvédségünkkel. Kivitték játszadózni az ország határain túl. Mennyivel inkább kiviszik majd akkor, ha a „Reichsmonarchie“-t ellenség fogja szorítani. — És úgy vagyunk minden egyébbel is.

De hát a másik mozzanata a helyzetnek nem kevésbé kelti fel az aggodalmat.

Amidőn ugyanis némi engedékenységet tanúsítanak a kegyosztó körök Magyarország iránt, akkor egészen biztosak lehetünk abban, hogy jól meg kell fizetnünk ennek az árát. Hogy a katonai újabb reformokért mit fognak tőlünk követelni — már tudniillik azon felül, amibe a reformok életbeléptetése mindenkép terhelni

fogja az országot, — azt ma még nem tudjuk egész biztosan. A külső látzata szerint cserébe legalább is a házsabályok revíziója kivántatik meg egyelőre. Hogy ez mily értéket képvisel, arról már volt alkalmunk véleményünket nyilvánítani, úgy hogy már ezuttal is bátran felállíthatjuk elv gyanánt, hogy ez egyébként értékes reformok nem érnek fel a kívánt áldozattal.

Dr. Török Mór.

Sötétség.

A sötétség hazáját a költészet és az irodalom Európán kívül kereste és találta meg, de ennek csak az az oka, hogy a költészet és az irodalom Barsvármegye, ez Európa területén fekvő Magyarország elég tekintélyes részével nem, vagy nagyon keveset foglalkozott. Ha több érdeklődést tanúsított volna az irodalom Barsvármegye iránt, különösen pedig ennek fő- és székhelyét illetően, nem kellett volna olyan mesze fekvő vidékeket felkeresnie, hogy hazát találjon e különben gyűlölt fogalomnak.

Szégyen és botrány ugyan, hogy így őszintéknek kell lennünk, ámde ez nem ment fel bennünket azon kötelességünk alól, hogy az igazságot világgá kürtöljük. Aki a közügyek szolgálatába szegődött, az nem akkor teljesíti kötelességét, ha agyonhallgat mindent, hanem igenis akkor, ha mindenre felhívja a közfigyelmet, ami egyáltalában a közügyvel vonatkozásban áll.

Korántsem mentségül említjük ezt, mert valamiként annak a szégyenteljes és botrányos állapotnak nincs mentsége, amire kifakadásunk vonatkozik, úgy a mi eljárásunkat sem szükséges, sem kell mentetgetni.

Aranyosmaróth közvilágítási viszonyairól szól az ének.

Ha holdvilág van és mesterséges világításra absolute szükség nincs, akkor egész bizonyos, hogy az a kevés petróleumlámpa, amely Aranyosmaróth város megvilágítására van rendelve, — még a nappali órák alatt fog kigyulladni. Ellenben, ha nincs holdvilág s igazán nélkülözhetetlen szükség volna rá, hogy az utcák legalább annyira, a mennyre meg legyenek világítva, akkor megint egészen bizonyos, hogy nincs

Bölesöm, sirom közt s ébren álmodom,
Kaczagva, sirva, mint jön? — „Nem tudom.“

S mi végre szivja lelkem itt magába
A jobb tudást, ha a nagy éjszakába'
Elvész, mihelyt kis utam megfutom?
Vagy van siron túl élet? — „Nem tudom.“

Im itt letörpül a tudós, nagy elme,
Mely fölfelé tör, lelki szárnyra kelve...
S mégis nagyoknak vágytok látszani
Ti kicsi törpék annyi száza!
Ti, kik a sok kis hangyabolyba veszve
Morzsákat hordtok a közös rekeszbe,
Törvényt csináltok, — mely kis földi érdek —
Abból egy-egy font vélt jogot lemértek;
Szükségekre elméltek ki gépet;
Férczet levarrtok más bőrére, ha tépett;
Kik csillogó mezt öltve, kényesen
Csörgettek oldalt hosszú késeket,
Törvény nevében nyertek oktatást:
Mint kell leverni, nyugbe verni mást;
Papirhorggal „árfolyamba“ másztok
S egymás zsebében „játészva“ markoláztok;
S ti, kik tanítást tudtok (?) adni ott,
Hová szem eddig nem hatolhatott,
A nagy Örökről mondtok tarka hírt,
Ki itt csupán a kőbe s szivbe irt,
S keményen üttök minden olyant hátha,
Aki szerényen szólni mer: „de hátha...?“
S kinek a jó itt „nagyhiába“ él,
Ha töletek nincs hozzá menlevél; —

Mindannyitoknak látom álmaim:
Egymás fölé mint vágytok szállni itt!

Mit tudtok? Semmit! S im e semmi okra
Kelték dühöngve egymással birokra
S ki egy hiten nincs itten veletek —
Mert fészke más volt — megfeszítitek!
Ki a magas lényt más alakba' látja,
— Habár szívében éppen úgy imádja —
Ha lelke üdvét nem bizá tirátok,
Hányszor csap itt le a fejére átok!
S hogy pusztá szóra nem lesz hivetek,
Rút, vad gyűlölség marja szivetek... ,

Ó morzsahordó, törpe hangyanép,
Kis lábad itt mily fontoskodva lép!
Melled kidülled s fennhordod fejed,
Majd felbököd a szálló felleget.
De hát ha már így „fontebb jársz az égen“ —
Mért esüggsz emitt száz gyarló semmisségen?
A czim, a rang, a születés mivolta
Lelked tüzet szikrákra mért csiholja?
Mindegyre kész rongy taplót gyújtani
S nem gyul ki fáklyád, a nagy, isteni!

S e léhaságnak lelked mint örül!
De ha csak egyszer néznél itt körül,
Nyitott szemekkel, lelki szárnyalással,
Hogy a világnak végtelenjét lássad
És benne esöpp, parányi voltodat, —
Dölyföd leverné minden jobb tudat.

Jut-é eszedbe, hogy az égi térnek
Magaslatán, mit még szemed elérhet,
S hol száma nélkül lát kis csillagot,
Merő napok világa esillog ott?!
Oly messzi úrben, hogy le évekig
Száguld a fény, mig hozzád érkezik;
S van olyan is, — sok ezrivel kering ott —
Melynek sugára — még bölesöd se ringott —
Már utra kelt és mig rögdre ér,
Immár sirodnak kicsi öble kér.
És számtalanját még emigy se látod,
Mert fénye már nem éri csöpp világod,
Habár egy-egy kis másodperc alatt
Mértföldek négy tizezrén áthaladt.
És mind e napnak más világa van,
Körül kerengik bolygók untalan.

S ott is zsibong, pezsg bizton földi élet,
Hol már növény, az állat, ember élhet,
Hiszen kivétel e rög nem lehet,
A hol a létnek egy törvénye lett.
A lényeg egy, más csak a lény alakja
Talán, ha más föld más mezőt lakja,
Erő, anyag rá mily irányban hat,
A végtelen nem tűr kis lánczokat.

De hol sugára gyul az értelemnek:
Bizton kutatja titkát az elemnek,
Fütkészi ott is léte nagy okát
S a vélt igaznak új alakot ad.

rá eset, hogy akár egy ilyen petróleumlámpa is kigyuladjon.

Ez tehát valóban a leghivebb állapota a sötétségnek.

Mert figyelmen kívül hagyva azt, hogy Aranyosmaróthon ilykép az év e nagyobb részében csakugyan oly sötétség uralkodik, hogy szinte markolni lehet, vajon nem-e borzasztó visszamaradottságot, tehát nyilván költői sötétséget jelent-e az, ha közel 4000 lélek birkatürellemmel szóltanul türi ezt, ha annyi képviselőtestületi tag között egyáltalán egy sem akad, aki befolyását, tekintélyét, hogy úgy mondjuk: hatalmát, érvényesítését e neveltségességig visszás állapotok miatt. Már boesánatot kérünk — az még sem járja, hogy miféle gazdálkodást üznek itt Aranyosmaróthon a közvilágításal. Egyenesen felháborító állapot ez. Hát ugyan minek van az a nagy apparatus, a mely a város ügyeit igazgatja. Csak nem arra, hogy ezéltáblája legyen örökös megrovásnak? Csak nem arra, hogy örökös indulatkeltésnek legyen kuforrása?!

Bármikép is fékezzük magunkat, ki kell hogy törjön belőlünk az elkeseredés. Sőt e mellett még bosszankodnunk is kell. Bosszantó az, hogy Aranyosmaróth képviselőtestülete oly kérdésekkel mer foglalkozni, ami a város érdekeire nézve csak harmad-, vagy csak tizedrendű fontossággal bír, mielőtt még a legelsőbb rendű szükségleteinek rendezéséről sem gondoskodott.

Csakugyan ily sötétség volna Aranyosmaróthon?!

Hihetetlen. Hiszen akkor, hogy lehet az, hogy érdeklődnek olyan dolgok iránt is, amire még nagyon is ráérnek. Hogy lehet az, hogy egyenként vizsgálva a lakókat, oly igazán értelmeseknek látszanak!

Érdek lehet csak a rejtély megfejtése. Bár tudnók — kinek az érdeke diktálja, hogy Aranyosmaróthon ily állapotok legyenek — bizony egy perczig sem hallgatnók el, de azonnal a kritika legszigorúbb bárdjával sujtánánk felé és a nyilvános megvetésnek szolgáltatnók ki. Persze — azt vetik ellenünk, hogy ilyen nem létező valami ellen hadakozunk, mint Don Quijotte. — Lehet, hogy senki sem vállalja magára az ódiomot, de azért ez az ellenvetés még sem állhat meg, mert ha végre is nem egy személy az, akit felelőségre lehet vonni, kell mégis egy érdekesopornak léteznie, amely a saját érdekét tolja mindenütt előtérbe, s vele a közérdeket tönkrenyomortja. Működik

ez az érdekesoport, s ha ez idő szerint még a külszin megóvása mellett titokban tud is maradni, — ha működését abba nem hagyja, — el fog következni mielőbb az idő, hogy leszámolhat vele a közvélemény.

Kicsinyes dolognak tűnik fel ugy-e, hogy ép a petróleumvilágítás keretében fessegetjük a klickek ügyét. Nem tesz semmit. Legyünk csak mi kicsinyesek. Majd meglátjuk mem-e lesz azért ennek mégis némi eredménye. Majd meglátjuk, hogy a klickek a közvélemény energikus szembezállása mellett is merészelnék-e még továbbra is aljas önző érdekeik molochjának az ázsiai sötétség leple alatt bálványozni.

Majd kitűnik még az is, hogy miért nem égnek azok a petróleum lámpák.

A kutyaadó.

Azt hiszik önök, hogy a kutyaadó ellen van nekünk kifogásunk? Szó sincs róla. Kutyaadóra szükség van, mert különben anyyira elszaporodnának, hogy el sem lehetne lenni tőlük. Kifogásunk van az ellen, hogy a kutyaadó daczára sem teremtettek rendet a kutyákkal. Hej pedig nagyon kéne. Az aranyosmaróthi kutyák (értsd a valóságos kutyákat) veszedelmesen garázdálkodnak. És nincs senki, aki mőresre tanítaná őket. Pedig hát annak a kutya! adónak máresak mi más célja van, ha nem az, hogy rend legyen a kutyákkal. Vagy Aranyosmaróton még a kutyáknak is priviligiumuk van?! Ugyan csak szép dolog volna! Nem, ez csak tréfa. Az aranyosmaróthi kutyáknak semmivel sincs több joguk, mint a többi vidéki kutyának. Minden kutya ugathat kénye-kedve szerint, hanem aztán ennél több joguk nincs. Az már semmikép sincs megengedve, hogy például az utczákon szabadon kóboroljanak gazdátlanul. Talán sok millió év múlva, kivívhatják maguknak ezt a szabadságot is, azonban most még kissé korai erről álmodozniok. S mégis bizony Aranyosmaróton szabadon kóborolnak, ugy hogy nem tudjuk, nevéssük-e, avagy bosszankodjunk-e ezen, mert biz az kissé neveltségesség volna, hogy a kutyák dolga sokkalta különb, mint az embereknek nevezett állatoké és hát biz ezen komoly gondolkodónak aligha nem bosszankodnia is kell.

Ennek a kutya kóborlásnak véget kell már vetni egyszer. Azért fizetik a kutyaadót, hogy abból sintért tartson a város,

aki ügyeljen a kutyákra. Igazán különös, hogy erről itten mit sem tudnak. Mert ugy látszik, hogy nem tudják, mire kell ezt az adót fordítani. Kamatra adták kölesön egy helybeli pénzintézetnek, talán attól tartva, hogy valamikor sok pénzbe fog kerülni egy jóra való kutya és hát nagy mulasztás volna, ha nem volna pénz a kasszában. Ettől ugyan nem kell tartani. Kutya volt és lesz is mindég elég. Nem kell spórolni azzal a kutya! adóval, nehogy különben valaki jó kedvében esetleg még azt gondolja, hogy talán érezzsobot akarnak emelni belőle annak, aki a kutyaadót feltalálta.

A romániai uzsora.

A Romániában megjelenő „Vointra Nationala” című ujság rövid idő előtt egy egész cikksorozatot közöl, a melyek a falvakon észlelhető uzsoráskodással foglalkoznak. Ezen cikkek szerzője Protopescu a képviselőház elnöke, tehát Románia egyik legtekintélyesebb közéleti alakja, ami bizonyára elegendő jözezim ahhoz, hogy állításai hitelt érdemeljenek. Szinte hihetetlen dolgok ezek, a miket ő nyilvánosságra hoz és bennünket magyarokat kétségkívül annál is inkább érdekkel, mert az uzsora kérdése nálunk is állandóan napirenden van.

Protopescu hiteles okiratok alapján bizonyítja, hogy a legborzasztóbb uzsoráskodás folyik Romániában és pedig többnyire bérleti szerződések formájába burkoltan, melyeket a bíróságok és közigazgatási hatóságok még támogatnak is.

A romániai paraszt állandóan inséges viszonyok között él. Ezt kihasználja a falusi uzsoras. 20—30 francot ad neki kölcsön, de nem kér tőle kamatot, hanem pl. ugy szerződik vele, hogy az adós kötelezi magát ingatlanának jövedelmét bizonyos előre megállapítandó éveken át megosztani vele, de persze a megművelési költségeket mindig az adós viseli a sajátjából. A hittelező uzsoras ez által több száz százalékos kitévő kamathoz jut és a mellett még a paraszt jóltevőjének adja ki magát, mert hiszen kamat nélkül adott neki kölcsönt.

Az 1864-iki romániai törvény, a mely államesiny utján lépett életbe s a minek folytán a parasztság földtulajdonhoz jutott — böles előrelátással gondoskodott ugyan arról, hogy a birtok kizárólag csak a törvényes örökösökre szállhasson, azonban az uzsorások valóban hatályon kívül helyez-

Tünődve kérdi ott is szomju lelke:

Az álmokat a szívbe ki lehelte?

Virágkehelybe illatott ki tett?

S száz uj alakban alkot uj hitet,

Mely bárha mind más, mint az itteni,

A lényegén egy s épp oly isteni.

S te esküszöl e kiesi föld rögén:

„A nagy valót nem érti más, csak én!”

Te, kit a sors tett egy kis partra itt,

Hogy nézd az élet zajló habjait,

Amint kerengnek, zúgnak összefolyának,

Mig fönt vonul a tegnapi, ma a holnap,

Futó felhőként, elmulhatlanul...

De a te „mád” itt csak araszra nyul.

Egy pillanatra, — aztán jön a hab,

Amely fölötted szintén összezesap,

Hogy beleszedülsz a nagy forgatagba,

Mely pornyi tested az örvénynek adja

S talán uj rögre küldi — lelkedet...

Hogy állj s merengj egy uj örvény felett,

Hab habra mint jön, évet év lemos...

Hangyányi ember, légy alázatos.

Dombay Hugó

A kis hadnagy.

Irta: Elek Zoltán.

Későn este szakadt vége a hareznek az isaszegi sikon.

A fáradt honvédek nyugodtan térhetek pihenőre. Nem remegtek a riadótól,

hiszen Windischgrätz seregét a falutól messze üzte a lovasság.

Egy-két puskalövés hallatszott még a falu alatt — és esendes lett a vidék.

A fáradságtól és éhségtől elesigázott csapat ajkán néha-néha fölesendült egy-egy érezes „Éljen a haza!” kiáltás s pillanatról-pillanatra közelebb hömpölygött a kis falu felé.

A nehéz ágyuk esőndesen döcögtek s kerekei csak akkor zakkantak egyet-kettőt, ha valamely holttesten gördültek keresztül.

A lakosság örült a győzelemnek s szívesen osztotta meg a harezfiakkal kenyérét és lakóhelyét.

Mily jól esett a szegény fiuknak, hiszen heteken át szabadon aludtak s takarójuk a csillagos ég volt!

* * *

Jómódu köznemesi családból szállásolták be Kemény Tibort, a fiatal honvéd hadnagyot,

Vajjon szerencsének nevezhető-e, hogy a házi gazdának szép leánya volt s vajjon tehetett-e a fess hadnagy arról, hogy a leányt oly kék szempárral áldotta meg az ég, amely gyújtott és szerelémre készítetett?

Háborus világban nem fejlődhet szerelém?...

Vagy talán, aki az ágyuk tüzeiben s puskák ropogása között keresi a halált, annak már szép leányra tekinteni nem szabad?...

Mit törődik azzal az erdők mélyén rejtőző hóvirág, ha egy fiatal ábrándozó letépi tövéről s keblére tüzi, hogy holnap már megszűnt élni!? Ma még él s virul s nem gondol a holnappal.

A leány és a fess hadnagy között a szerelem lángra kapott s a deli férfi leborult a női szépség előtt.

— Szeretem! Szegény hazám jövője s az ön boldogsága lebeg előttem. Oh, mondja, Irén, lehet-e reményem, ha kivivom hazám szabadságát, kis tűzhelyemnél együtt éljük át az életet?

A férfi a leányhoz simult. Leste, várta ajkáról a biztató szót.

— Kétségbeejt... Feleljen! Az idő rövid. Nem lehetetlen, hogy még az éjjel riadót kapunk és akkor itt kell hagynom...

— Vele megyek! — felelte határozott hangon a leány. — Nem félek én a haláltól! Hisz a földön már ugy sem lehetünk egymásé.

— Szegény hazám! — sóhajt föl a hadnagy — hát elbukásom már meg van írva a csillagokban? ... Nem lehet! Győznünk

ték már ezt a törvényt, mert ezek a jövedelmet megosztó szerződések többnyire 10, sőt sokszor még több esztendőre is kötöttek, úgy hogy tulajdonképp a föld még sem a paraszté, aki a megmunkálás bérét sem keresi ki belőle, hanem igenis a hitelező uzsorásé, aki nyilván minden ellenérték nélkül élvezzi a jövedelmet.

Ezen a bajon nagyon nehéz segíteni. A pénzügyintézetek segíthetnének némileg, de e tekintetben mégis az a veszély forog fenn, hogy a pénzügyintézetek az uzsorások befolyása alá kerülnek és ez esetben még könnyebb volna az uzsoráskodás. Mert a paraszt kénytelen volna jótállót keresni, hogy pénzt kapjon az intézeteknél. Ki legyen a jótállója? Ki lehet más, mint az éber uzsorás, aki ezt a szivességét mért ne tenné meg, ha pénzt kaphat érte. Mert hogy ingyen meg nem teszi, az csak természetes. Ilyetén tehát könnyű volna a kamat különbözetet kiegészítenie az uzsorásnak az által, hogy a pénzkieszközlésért és a jótállásért díjakat kötne ki magának.

Voltaképp tehát ez sem segíthet a bajon. Radikális reformokra volna szükség és a romániai kormány tényleg foglalkozik is behatóan a parasztság kérdésével.

E romániai uzsora kérdésnek van azonban még egy más oldala is, a mely sokkal fontosabb, sem hogy el lehetne hallgatni. Mert már csak érdeklődéssel bírunk nézve az is, hogy ugyan kik is foglalkoznak ezzel az uzsoráskodással. Semmiképp sem a zsidók, mert 30 év óta nincs is megengedve zsidónak a falvakon tartózkodnia. Tiszára keresztény hitsorsosok folytatják ezt a mesterséget, és annyira nem zsidók ezek, hogy a legtöbbje egyházi érdemkeresztet van feldiszipelve, mert ezek a lelkiismeretlen és érzéketlen uzsorások annyira ravaszok, hogy a legbámulatosabban tudják mutatni az állszenteskedőt, aki soha el nem mulasztaná az alkalmat, hogy templomba ne járjon.

Ebből tehát az látszik, hogy az uzsoralelkek között nincs semmi különbség akár milyen hiten született is, s egyáltalában nem felekezeti, hanem csakis és egyedül társadalmi és nemzetgazdasági problema lehet csak az uzsora megoldásának kérdése.

A mult hét politikai mozzanatai.

Bőséges anyagot nyújt a képviselőház folyton tartó vitája a házszabályok módosítása iránt arra nézve, hogy a politikai

kell! Szerelme erőt, bátorságot önt belém s meglátja — a győzelem amiénk lesz!

— De ha elesne? . . . nélküle élni sem tudnék!

A hadnagy szívéhez szorította a leányt és egy édes csókot lehelt piros ajakára.

. . . Riadót fújtak.

Kibontakozott a leány puha, ölelő karjai közül.

— Szerelme erőt önt fáradt tagjaimba s bizom Istenben, hogy a legrövidebb időn belül viszontláthatjuk egymást!

— Vezérelje az ég!

— Ha a véletlen különös szeszélye elejtene a küzdelemben, utolsó sóhajom is iderepül a csatasíkról.

Eltávozott . . .

A leány szeméből két forró könnycsepp hullott hófehér arcára s vékony barátját hagyott maga után . . .

Megszólalt az ágyu tűzokádó szája. Főlesillant a hősök keskeny kardjának fénye.

Megdobbant a szív a szűk atilla alatt.

A roham heves volt.

A kis hadnagy a hős fiukkal elszántan rohant a tűzbe, a halálba. Két lelkesítő erő lebegett előtte: a szabadság és a leány.

Hullott az ember, omlott a vér s végre egy golyó — szíven találta. Honvéd csapata látva vezetőjének elesését, mint az

jóslómesterek háládatlan munkájukat tettségük szerint mivelhették. Most igazán beváltak a közmondás: „Quot Capita, tot senta.” Nagyon nehéz csak megközelítőleg is biztos következtetést vonni a jövőre. De hát szerencsére nem is ezt tüztük ki mi célul, hanem inkább csak azt, hogy némi hü képét adjuk vissza a megtörtént érdekesebb eseményeknek. Következtesen belőle mindenki úgy, — amint legjobbnak véli.

Tehát a házszabály revíziójának vitája tart még mindég. A pártok megbízottjai kerültek a nagy harc rajvonalába. Csupa vitéz dalia, — csupa hadvezér az első sorban. Ilyen csapatnak győznie kell! Természetesen Apponyi tűnik elő a legelső között. Nagy vala eddig is, de legutolsó szereplése óta még nagyobb lett. A nemzet visszanyerte benne azt a nagy alakját, akit benne akar és szeret látni. Hiszen maga bevallotta, hogy a közelmúltban nem volt elég ovatos, túlsokat bizott egyes személyekben, — de ünnepélyes fogadást tett, hogy a jövőben tűrhetetlenebbül fog ragaszkodni ahhoz a nemzeti zászlóhoz, amelynek politikai szereplésének már kora ifjúságában esküdött örök hűséget. És ezt a nagyszerű fogadalmat Hock János, az „Ujpart” kitűnő tagjának köszönhetjük, aki midőn az ő költői szárnyalású beszédében a legszebb elismerés babérkoszoruját tűzte Apponyi homlokára, noha nem tartozik már egészen Apponyi pártjához, tárgyilagos bírálata mellett egyúttal rá kellett mutatnia arra is, hogy a mai oly borzasztó helyzetért részben Apponyi éri a felelőség, mert annak idején őre kellett volna állania az ellenzéknek, hogy a nemzeti nyelvért folytatott küzdelem csakugyan győzelemre jusson és hogy a nemzeti eszmékért meginduló harcoknak nagyobb sulya és ereje lett legyen. Dehát Apponyi kiköszörülte immár a csorbát és az ellenzék valóban több harezai kedvvel, nagyobb önbizalommal néz a jövő elé. A miniszterelnök persze minden nagyobb káliberű ellenzéki szónoklatra válaszol és váltig csak amellett marad, hogy ő menti meg a hazát és az egész ellenzék csak a parlament méltóságát teszi tönkre. Ma már szinte közömbös, mit beszél a miniszterelnök, mert nem ez a felhozott érveket, hanem egyszerűen csak letagadja. Bizonyára így parancsolták meg neki ott fenn Bécsben.

Egyébként — ami borzadályllyal tölti

anyjátvesztett oroszlánfiók, elszánt dühvel s iszonyu erővel zúgott az ellenre. Zuzott, tört, pusztított . . .

* * *

Iren az ablaknál ült s könnyező szemével a messze távolba tekintett. Várta a kis hadnagyot, szíve bálványképét.

— Eljön . . . Megigérte . . . Bizom a szavában . . .

Nap-nap után telt el, de a hős ifju nem érkezett meg.

— Elfelejtett volna? . . . nem lehet. Bizonyára más vidékre vezényelték a csapatával.

Várt és remélt.

. . . Vajjon, ha megtudná elesését, nem repedne-e meg a szíve?

Lezajlott s vége lett a hosszú hareznak.

A leány imádkozott és sirt.

Nézte. várta, kérdezgette, de csak nem jött, akit várt s nem tudott megnyugtató feleletet adni senki, akiről kérdezett.

Érezte, tudta, hogy elesett az ifju s ott hantolták el a csata mezején.

Fölkeresné, de hiába, hisz sirját úgy sem találta meg. Együtt nyugszik bizonyára bajtársaival . . .

A szép leány elsíratta imádját, hőseit — míg meghült a könny a hódító szemekben . . .

el az egész országot, Tisza István gróf indítványára a szabadelvű párt 14-iki értekezletén az határozatott el, hogy a házszabályok szigorítása iránt napirendi indítvány fog beadatni a képviselőház logközelebbi ülésén s úgy mint tavasszal a logvastagabb erőszak fog tehát alkalmazásba vétetni, hogy csak a jogtiprás mindenképp megvalósítható legyen. Azonban bár sok aggodalom tölti a lelkeket, — lehet benne remélni, hogy Tiszának ez az erőszaka hajótörést fog szenvedni, ha az ellenzéki pártok összetartva, úgy mennek az útközébe, amiként az értekezlet határozatának tudomásul vétele után azonnal elszánták magukat. — Még csak azt akarjuk megemlíteni a szabadelvűpárt értekezletéről, hogy Tisza István gróf miniszterelnök ismételtelen oly drasztikus hangon beszélt, ami sehogy sem illik Magyarország miniszterelnökének szájába.

* * *

A szombati nap szenzációja Bolgár interpellációja és a miniszterelnök válasza volt. A hadseregben a sorhadi kötelezettség 2 évre szállítatik le és a honvédség tüzéséget kap. A miniszterelnök tisztán katonai észszerűség szempontokat hangoztatott ugyan, de valóságos politikai helyzetre akart vele befolyást gyakorolni. Az ellenzék legnagyobb része tudomásul vette a választ s úgy szólván csak a Bánffy csoport tartotta meg hidegvérét. A bizalom nyilvánításnak még látszatát is kerülni kell az ellenzéknek, mielőbb még teljesen tiszta képét láthatná a helyzetnek.

A miniszterelnök válaszával lapunk vezérezikében foglalkozunk bővebben.

* * *

Batthyányi Tivadar gróf képviselőházi beszédét külön nyomatékkal hangsúlyozzuk. A vitába egészen új szempontot vitt be. Az ellenzéki szónokok túlnyomó része a választási törvény revízióját sürgeti, mert csak a nép szélesebb rétegeire való kiterjesztése mellett a választói jogosultságnak lehet csak a többség akaratának érvényre juthatását a házszabályokban biztosítani, addig azonban nem, s így addig a legerősebb ellentállást kell kifejteni a szólásszabadság bármily mértékű korlátozása ellen. Batthyányi gróf ellenben a midőn a házszabályok revízióját megtagadja ezen kívül igen helyesen abból indul ki, hogy ennek a revízióknak alattomos célja kell hogy legyen, ami nem lehet más, mint az, hogy Austria „kést akar tenni a magyar parlament nyakára.” A magyar parlament nem követett el erőszakosságot, ami indokoltá tenné a szigorubb házszabályokat, Austria parlamentje azonban igen s ott még sem tesznek semmi lépést a parlament megrendszabályozására, mert csak a magyar parlament ellentálló képességét akarják megtörni.

* * *

A főrendiház is tartott ülést. Letárgyalták és elfogadták az olasz vamszerződést és a Rába szabályozásáról szóló javaslatot. Keglevich István gróf volt az egyetlen szónok, aki a főrendiházban felszólalt és nem is emlitenék ezt fel, ha nem volna oly szomorú jelenség e beszéd tartalmában. Mert nem az a szomorú a dolgban, hogy a méltóságos főrend ur oly rendkívüli örömmel szavazta meg a törvénytelen vamszerződés miatti felmentvényt a kormánynak, hanem az a láng, az a modor, a melylyel az ellenzék szereplését elítéli, aminek kedvért egy érvényes törvényről — a mit ő maga is megszavazott s a mit csak rövid idővel ez előtt nemzeti vívmányként dicsőített — szinte megvetőleg nyilatkozik, úgy hogy a kormányelnök-nél is kormánypartibbnak mutatkozott be az ország előtt. Borzasztó degeneráció. Hát a t. gróf ur sehogysem szereti, hogy a kormány szóba áll a nemzeti eszmékért küzdő magyar ellenzéki pártokkal, ámde bizonyára kéjes örömet érez most abban, hogy Tisza miniszterelnök a közoktatásügyi bizottság napirendjéről levétette a népoktatási reformról szóló javaslatot, csak azért, hogy alkotmányromboló vállalatához megnyerje

a nemzetiségi képviselőket. Cseppet sem tiszteljük ezt a gusztust.

* * *

A német vámszerzőlés miatt folynak tárgyalások. Ugyanaz a törvénytelenység, mint az olasz vámszerződéssel történt. A törvény csak addig törvény, a míg a kormánynak tetszik. Ez azonban még sem hozza izzásba a lelkiületeket, mert van erősebb tárgy, a mi a harezü tüzet szítja s hogy az olasz vámszerződéssel oly szegényül bánt el a többség, túlhaladott álláspont e felett keseregni. Polónyi Géza mégis sehogysem tud vala ez eszmével megbarátkozni. Fejszét emelt a kormány fejének, de nem tesz benne nagyobb kárt, mert be van az már ugy is verve. Sokan, legalább a fővárosi sajtó ugy híresztelte, rossz néven is vették tőle, hogy ilyen mégis nagy fontosságú ügyben interpelláció alakjában egymaga akar sikra szállani a nemzet jogaiért. Annyiban igazuk volna is a neheztelőknek, hogy nem lett volna szabad ebben a kérdésben alkalmat adni a kormánynak, hogy névszerinti szavazás által a többség bizalmával tüntethessen ép akkor, a midőn a németországi megbízottak jelen voltak a képviselőház tanácskozásán. No de hát Polónyi erre még sem számított és tüzebb vérmérséklete mellett már nem bírta kitartani, hogy a kormány törvénytelenége ellen még mielőtt az országához elé jön vele, már eleve ne tiltakozzék.

* * *

Ausztriában megint rossz a helyzet Körber ur és kormánya az insbrucki véres események miatt kutyaszorítóba kerültek. A jövő héten megnyílik a Reichsrath és ugy lehet, az események vihara el fogja söpörni a Körber-kormányt. Aminek mi, magyarok örülhetünk a legjobban. Szóval a közélet talaja mindenütt alá van aknázva. Harez, harez mindenütt!...

* * *

Amerikában már véget ért az alkotmányos harez. A trösztök mozgósították millióikat és a tőkék harezában győzött a nagyobb tőke. Az amerikai elnökválasztás körül folyt ez a háboru. Roosevelt és Parker urak voltak az ellenfelek s miután a trösztök többsége Roosevelt urat, az eddigi jelöltet támogatta, az Egyesült államokban újabb 4 évig Roosevelt, a republikánus az ur, míg a demokrata Parker félreállhat duzzogni.

Az amerikai alkotmányos küzdelem is csak igazolja a régi sarkigazságot, hogy minden alkotmányos harcznak legfőbb mozgatója a pénz. A pénz...

Nyílt levél

az esztergomi főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalanhoz.

Remélhetőleg nem vétünk az ildomoság ellen, hogy alábbi kérelmünkkel ez uton módon járulunk a főtisztelendő és méltóságos Főkáptalan színe elé. Közügyeket nyilvánosan kell megvitatni és közügyekben nyilvánosan lehet kérelmet előterjeszteni.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalan tudomást szerzett azon cikkekről, a melyek a tolmácsi komp viszonyaira vonatkozólag e lap hasábjain láttak napvilágot. Arról is meg vagyunk győződve, hogy a főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalan minden bizonynyal kifejezést adott neheztelésének e cikkek irójával szemben, ámde nem azért, hogy talán valótlanokat tartalmazzanak, hanem inkább és esakis azért, mert alaptalanul támadta meg a felügyeletre hivatott elsőfoku közigazgatási hatóságot, az aranyosmaróthi járás főszolgabíráját. Mert tudniillik különösen az utóljára megjelent cikk szinte mulasztással vádolja a nevezett főbíró urat, mintha neki a tolmácsi kompnál fenforgó visszás állapotokról tudomása nem volna, vagy mintha a közönség fontos érdekeivel egyáltalában nem akarna törődni.

Bárha csak ismétlésekbe bocsátkozunk, a midőn mindezeket e helyütt is felemlítjük, mégis azt hisszük, hogy el kellett mondanunk, ha a tényállást a maga valóságában akarjuk tisztázni.

Szóval igazat adunk a főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalannak abban, hogy a cikkek irója csakugyan rászolgált támadásai által a székes Főkáptalan neheztelésére, mert az aranyosmaróthi járás főszolgabírája valóban nem szolgáltattott okot e támadásokra, mert ő igenis tudomást szerzett már réges-régen a tolmácsi kompnál fenforgó a közönség érdekeivel össze nem egyeztethető állapotokról és mert ő hatáskörében el is követett mindent, hogy minden rendbe jöjjön és arról ő nem tehet, ha a felettes hatóságok az ő üdvös rendelkezéseit hatályon kívül helyezték.

Főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalan! Mindenért, a mi e lapban megjelenik a lap felelős szerkesztője vállalja el a felelősséget. A cikkekért tehát csak őt érheti az önök neheztelése és ha ő ezen levél nyilvánosságra hozatala által a legteljesebb elégtételt szolgáltatja az aranyosmaróthi járás főszolgabírájának, engedje remélnünk a főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalan, hogy e lap felelős szerkesztőjére többé nem neheztel s őt továbbra is kegyes jóindulatu támogatásába részesítendí.

Kötelességünknek tartottuk, hogy a közönség képviselőiben nyilvánosan kérjünk önöktől e lap részére bocsánatot, de egyuttal legyen nekünk az is megengedve, hogy ha már a tényeket a maguk valóságában hoztuk nyilvánosságra, legalább az iránt is esedezhessünk, hogy miután a hatóságok hatalma nem terjed odáig, hogy a szerencsétlen tolmácsi komp a közönség részére ne okozzon állandóan bosszantó forgalmi akadályokat, ugy mégis, legyen annyi jóakarattal önszántából a főtisztelendő és méltóságos székes Főkáptalan, hogy e forgalmi akadályokat megszüntesse. Kijelentjük ünnepélyesen és a legnagyobb tisztelettel, hogy örök hálára kötelez benünket és az egész közönséget, a mely a tolmácsi komp használatát egyáltalában igénybe veszi.

Kik is vagyunk mély tisztelettel és hazafias üdvözlettel

A közönség névtelenjei.

Közgazdaság.

A kereskedelmi muzeum reformja.

A keresk. muzeum reformján most dolgoznak a kereskedelmi ministeriumban. A minister a muzeum tevékenységét két irányban kívánja kidomborítani. Az egyik irányban legfőbb feladata a közszállítások nyilvántartása és ellenőrzése azzal a céllal, hogy az összes közszállítási ügyek nyilvántartó helye lehessen, mely a nyilvántartás és ellenőrzés mellett tudakozó állomása is legyen egyuttal a hatóságoknak és iparosoknak egyaránt. Ha tekintetbe vétetik, hogy Magyarország ipari közszállításainak értéke megközelíti évenként a 200 millió koronát, ideértve az építkezésekben képviselt ipari értékeket is és ennek a mi viszonyaink között tekintélyes összegnek jó része még mindig nincs a hazai iparnak biztosítva, ugy bizonyára indokolt, hogy gondoskodni kívánnak arról, miszerint legyen oly nyilvántartó állomás, mely ezt az ügyet gondozza. Amde, ha a hazai ipar terfoglalását a belfogyasztásban elő akarjuk mozdítani, akkor kell arra nézve is valamely alkalmas állomásnak lennie, hogy a hazai beszerzési források tekintetében megbízható információk legyenek beszerezhetők. A másik irányban, a hazai kivitel szolgáltatásban, már sokkal nehezebb a muzeum feladata. Pedig a minister terve szerint, e tekintetben lesz még a legtöbb teendő. Az eddigi vám- és tarifügyi tudakozó szolgálat tovább fentartása és kiterjesztése mellett feladata lesz a muzeumnak egyebek közt a kivittel foglalkozó hazai cégekkel az egyes áruknak megismeretése abban a minőségben, alakban és csomagolásban, amelyben azok az illető

piacokon versenyképesek. A városligeti állandó kiállítás megszüntetésével kapcsolatosan a minister a kereskedelmi muzeum feladatává kívánja tenni speciális szakkiállítások rendezését.

Export akadémia.

A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara felveti egy kiviteli (export) kereskedelmi akadémia eszméjét, mely az angol, francia és német export akadémiaik mintájára az általános kereskedelmi ismereteken kívül felölelné a fontosabb kereskedelmi nyelvek, ugymint az angol, francia, spanyol nyelv tanítását és a nemzetközi kereskedelem gyűjtő neve alá tartozó tudományokat, különös figyelemmel természetesen a mi különleges magyar viszonyainkra és azoknak a külföldi piacoknak különleges viszonyaira, melyeken hazai kiviteli cikkeinket legelőnyösebben elhelyezhetjük és ahol más exportállamok versenyével leg-sikeresebben megmérkőzhetünk. A pozsonyi kamara, behatóan foglalkozván az export akadémia kérdésével, tekintettel az ezen intézethez fűződő kereskedelmi érdekekre, tekintettel továbbá az iskola létesítésének annyira kedvező helyi viszonyaira, elhatározta, hogy egy Pozsonyban felállítandó export akadémia iránt felir a kormányhoz. A kiviteli akadémia a helyi körülmények beható számbavétele után, csak mint állami intézményt véli a kamara létesíthetőnek és a fentartási költségek ugy a kereskedelmi, mint a vallás és közoktatási tárczából nyernék fedezetüket. A kiviteli akadémia kezdetben csak kisebb keretben lenne szervezendő, csupán a tanítás színvonala álljon az igények magaslatán, ezáltal az államra is kisebb teher hárulna; a kamara készséggel rendelkezésre bocsátaná a szükséges helyiségeket és a taneszközöket. Ezen kívül Pozsony városa is bizonyára elvállalna némi hozzájárulást. Tekintve, hogy a fővárosban és Kolozsvárott levő kereskedelmi akadémiaik mellett ez a kiviteli akadémia, mint a kereskedelmi tudományok kiegészítő fő iskolája, szükségét pótol, a kormány hálára kötelezné az egész ország kereskedőit és gyáripárosait, ha a kiviteli kereskedelmünk fölvirágzása érdekében alkalmas munkaerők képzését és nevelését kezébe venné.

Nyersbőr bevásárlási kartell.

A bőrgyárosok körében erősen hódít az az eszme, hogy a mészárosok tulkapásai és a tulmagas nyersbőrárak ellen bevásárlási kartell létesítésével fognak védekezni. A terv ez idő szerint még nincs teljesen kidolgozva és így nem állapodtak meg az iránt sem, hogy a kartell egyedül, vagy pedig az osztrák gyárosokkal együtt létesítsék-e. Ez ügyben rövidesen értekezlet fog tartatni.

Tanuszkodás.

— Jelenet a törvényszék előtt. —

(A törvényszék családi bűnpört tárgyal. A vádlott kétségbeesetten védekezik a vád ellen. A vádhatóság a vádlott nejét is beidézeti tanunak. A csinos, fiatal asszony elegáns szürke ruhában jelenik meg a sorompó előtt. Idegesen huzta le szürke selemkeztüjét.)

Az elnök: Ön tanunak van beidézve.

A tanu: Tudom.

Az elnök: Tudatnom kell önnek, hogy nem tartozik vallomást tenni.

A tanu: Ezt is tudom.

Az elnök: A törvény, minthogy ön a vádlott felesége, jogot ad önnek, hogy a vallomást megtagadja. De ha vallani akar, akkor az igazat kell mondania, mert vallomására esetleg esküt kell tennie.

A tanu: Bocsánat, én már egyszer esküdtem.

Az elnök: Hol?

A tanu: Az oltár előtt. Örök hűséget esküdtem a vádlottnak, férjemnek. Esküvel fogadtam, hogy semmi bajában nem hagyom el.

Az elnök: Boesánat, az nem ebben az ügyben volt.

A tanu: Talán mégis... A törvényszék arra kényszerít, hogy ehhez az eskühöz hűtelen legyek.

Az elnök: Miért? Hisz ön megtagadhatja a vallomást.

A tanu: Megtagadom? Boesánat elnök ur, ha megtagadom a vallomást, azt a gyanút ébresztem, hogy tudok a férjemre valami terhelőt, de nem akarom megmondani.

Az elnök: Tehát sziveskedjék vallomást tenni.

A tanu: Mit érek vele? Ha ártatlannak mondom a férjemet, a bíróság nem fog súlyt helyezni a vallomásomra. Valószínűleg esküre sem bocsát. Hisz oly természetes, erkölcsileg annyira kényszerű dolog, ha az asszony védi, menti az urát. A mentő vallomásnak nem lenne semmi értéke. Egész más lenne, ha terhelném a férjemet. Akkor a bíróság azt mondaná: gonosz asszony, de igazat mond. Letétné velem az esküt s megszegetné velem a korábbi esküt, mit az oltár előtt tettem. Szóval, a bíróság hinne a gonosznak, a hit-szegőnek, a nőességből kivetkezettnek. De nem hinne a tisztességes, kötelességtudó asszonynak. Ez a helyzetem, elnök ur. Tessék kérdezni, felelek.

Az elnök: Férje csalással van vádolva. Mit tud erről a dologról?

A tanu: (szenvédélyesen) Tudom, hogy a férjem csaló. Megcsalt engem. Gyáván, nyomorultul. Három év óta van kedvese. Silány, hitvány teremtés. Nem is az utczára, hanem a szemétre való. És ezért a nőért hanyagolt el engem és családját. Nyomorba, szegyenbe taszított. Most is vad gyűlölet lobog bennem, ha rá gondolok. Képes lennék tört ragadni és ledőlni a nyomorultat.

Az elnök: És ami a szóban forgó csalást illeti,

A tanu (nyugodtan): Abban ártatlan. Teljesen ártatlan.

Az elnök: Kész ön erre az esküt letenni?

A tanu: A legnagyobb készséggel. (Szívére teszi jobbkezét.)

A törvényszék megesketi a tanut, ki a vád- és védbeszéd alatt sötét, gyűlöletteljes pillantásokkal sújtja a vádlottak padján ülő férjét.

A törvényszék fölmenti a vádlottat. A folyósón a védő gratulál az asszonynak: — Remekül csinálta. Micsoda hév, micsoda pátosz!

— Ja ügyvéd ur, ne feledje, hogy drámai színésznek készültem. Három évig tanultam.

Az ügyvéd megszorítja a kezét:

— Nagy talentum... Becsület-szavamra! S ha egy kis protekciója lett volna...

Zöldi Márton.

H i r e k.

Eljegyzés. Vajnovits Károly aranyosmaróthi kir. posta- és táviráda tiszt eljegyezte Seyler Margit kisasszonyt Esztergomból.

Kinevezés. Cherebó Tódor verébelyi szolgabírói irnok az oszlányi járásba neveztetett ki pénzügyi számtiszt és egyúttal a járási számvévi teendővel bízott meg.

A hercegprimás körlevele. Vas-zary Kolos hercegprimás körlevelet adott ki, a melyben a többi közt a boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatásának félé százados jubileumával foglalkozik. Ennek alkalmával elrendeli, hogy december 5-én, 6-án és 7-én az összes templomokban esténként ünnepi litánia legyen szentségkítéttel és szentbeszéddel. December 7-én délben és este, Urangyala után, az összes harangok szóljanak egy negyed óráig, jelezvén az ünnep előestéjét. December 8-án reggel gyónás és áldozás lesz. Az egyesületek és társulatok jelvényeikkel jelenhetnek meg a nagymisén. Délután litánia lesz. — Az összes kath. iskolák és nevelőintézetek az iskolai év folyamán egy tetszés szerint

választható napon az istentisztelet után ünnepet rendezzenek a boldogságos szent Szűz tiszteletére.

Rendkívüli közgyűlés. Barsvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 15-én a már közölt tárgysorozat feletti rendkívüli közgyűlést tartott.

A nagysurányi czukorgyár 141.000 métermázsa kész czukrot állított elő a lefolyt évben. A gyár legutóbbi jelentésében említést tesz a zsitvavölgyi vasut Verebély és Mánya állomásainak kibővítéséről is, mert a mai állapotok mellett nagyobb répa-mennyiségeknek rakodása nehézségekbe ütközik.

Diszoklevelek. Megérkeztek már a diszoklevelek a ministerek részére. Nem írjuk ki az összeget, hogy mibe kerültek, mellékes, fő hogy meg vannak és most már a képviselőtestület azon fog tanácskozni, hogy mikor adják át. Sietni kell vele, mert hátha megbukik a kormány és akkor már nem lesz oly nagy hatása a diszpolgárságnak.

Szerencsétlenség a zsarnóczai hidépítésnél. Folyó hó 15-én a zsarnóczai hidépítésnél földomlás következtében 6 ember halálát lelte és többen súlyos sérüléseket szenvedtek.

A biztosított termények értéke. A Curia legutóbb egy konkrét esetről kifejezőleg kimondta, hogy az esetre, ha a megemmisült terményeknek az volt a rendeltetésük, hogy a biztosítás helyén magában a gazdaságban használtassanak el, úgy azoknak nem a legközelebbi piacon jegyzett ára, hanem a helyszínen képviselt értéke irányadó a kártérítés összegének megállapításánál.

Czég hivatalból nem törölhető. A budapesti kir. tábla 1904. szeptember 14-én 2655/1904. szám alatt kimondta, hogy: sem a kereskedelmi törvény, sem az eljárás rendelet nem tartalmaz oly rendelkezést, melynek alapján valamely bejegyzett kereskedő czége hivatalból törölhető lenne, miért is a perenkívüli eljárás során a czégtörles elrendelésének csak a czégbirtokos, esetleg jogutódjának kérelmére van helye, míg harmadik személy erre irányuló igényének alapjául csak per során hozott jogerős bírói ítélet szolgálhat.

A vaskereskedők üzletkörének megszorítása. A kereskedelmi minister egy legutóbb felmerült esetről kimondta, hogy vaskereskedő gazdasági felszerelési cikkek és használati tárgyak elárulásával külön iparigazolvány nélkül nem foglalkozhatik. Ilyen gazdasági felszerelési cikkek és használati tárgyak (gazdasági szerek, kátránypapír, mastix-lakk, fedéllemez, gummicsövek, gummitakarók) elárulásához vaskereskedésre szóló iparigazolvány alapján nincsenek jogosítva a vaskereskedők. Alig szükséges bizonyítanunk, hogy ez a rendelet egyáltalán nem számol a gyakorlati élet követeléseivel. A kereskedelmi minister ugyanis nem veszi tekintetbe, hogy nem Budapest az egész ország. Vidéken a vaskereskedők természetes közvetítői a fent elősorolt cikkeknek, mert két-három nagyobb várost leszámítva, sehol sincsenek műszaki üzletek. Az ilyen rendeletek nemesak a kereskedőknek ártanak, de haszntalan utánjárást és költséget rónak a fogyasztóra is.

Kamarai közgyűlés. A besztérczébányai kereskedelmi és iparkamara folyó évi október hó 29-én tartotta rendes havi közgyűlését Filitner Károly elnöklete alatt. Legfontosabb tárgya volt a közgyűlésnek az új szövetségi törvényjavaslatra vonatkozólag a kereskedelmi osztály által előterjesztett észrevételek tárgyalása. A közgyűlés az osztály valamennyi javaslatát egyhangulag elfogadta, mely javaslatok leginkább a fogyasztási és hitelszövetkezetekre vonatkoztak. A főbb kívánalmak: hogy fogyasztási és hitelszövetkezetek az új törvény életbe lépte után csak politikai hatóságok közreműködésével és ez illetékes kereskedelmi és iparkamara véleménye alapján felállíthatók legyenek; sem a czégbe, sem az alapszabályokba fel ne vétethessék

oly határozmány, a mely a szövetkezet politikai, felekezeti, vagy nemzetiségi jellegét, feltüntetné, illetve megállapítaná, a fogyasztási és hitelszövetkezetek csak korlátlan felelőség mellett alapíthatók legyenek; a fogyasztási szövetkezetek kereskedelmileg képzett üzletvezetőt tartani kötelesek, állami tisztviselők, lelkészek, tanítók, községi elöljárók és jegyzők igazgatósági tagságot ne vállalhassanak; a fogyasztási és hitelszövetkezetek üzletüket nem tagokra semmi körülmények között ne terjeszthessék ki; állami egyedárusági cikkek elárúsítása a fogyasztási szövetkezeteknek meg ne engedessék, ha pedig ez financiaiális szempontokból kivihető nem volna, legalább arra köteleztessenek, hogy ezeket elkülönített helyiségben árulják; munkásélelmezési raktárak a munkásoknak csak bérük feléig nyújthatnak hitelt s végül, hogy a hitel és fogyasztási szövetkezetek semmiféle állami támogatásban vagy kedvezményben nem részesíthetők.

Az anyák büszkesége a szép és egészséges gyermek, hogy ez elérhető legyen, igyék a gyermek a hidegebb évszakban állandóan Zoltán-féle csukamajolajat. Tápereje nagy, szaga, ize nincs és könnyen emészhető. Uvegeje 2 korona a készítő Zoltán B. gyógyszerárban Budapest is kapható a helybeli gyógyszerárban is.

Tájékoztató a Pesti Hirlap apróhirdetéseiről. A sűrűn érkező kérezősködére mintegy válaszképen a Pesti Hirlap kiadóhivatal ügyes könyvecskét küld minden előfizetőnek. Mert a nagyközönségnek különösen az a része, mely először akarja igénybe venni ezt a manapság teljességgel nélkülözhetetlen, olcsó módját a hirdetésnek, sokszor zavarba jő a megszerkesztésével, mert jól is, kifejezően is s olcsón is akarja összeállítani, sőt néha még rendeltetési helyére való juttatásával sincs tisztában. A most szétküldött „Tájékoztató” a következő öt fejezetre oszlik: I. Az apró hirdetések feladása. II. Tudakozódás megjelent apró hirdetésekről. III. A kiadóhivatal titoktartásának megbízhatósága. IV. Jelíges levelek. V. Reklamációk eszközlése és azok elintézése. — A hirdetőknél bizonyára kedves szolgálatot tett a Pesti Hirlap kiadóhivatala ezzel az utmutatással.

Munkások bujtogatása. Aranyosmaróth város közönségét érthető izgatottságban tartja a mintegy 14 nap óta tartó állandó bujtogatása a munkásoknak. — A minap még egy budapesti írogató is járt itt s csakugyan sikerült is neki a betűszedősegédek rábészélnie, hogy a munkát abba-hagyják. Szem- és fültanui valánk, amidőn — mintegy kormánybiztos diktálta a Dóczy nyomda tulajdonosának a feltételeket és mert azt a nyomást nem akarta eltérni, — a segédek csakugyan nem is állottak munkába. — A hatóság ugyan ez utóbbiak iránt megtette a szükséges lépéseket, — ámde a már régebb óta tartó bujtogatások és nyilvános botrányokkal szemben tehetetlennek mutatkozik. — Erélyesen kell a rend megbontóival szembe szállani. Egy ily kicsiny helyen végzetes következményekkel járhat a késedelem. A kihágások utólagos megtorlásával a rendőri hatóság korántsem tett eleget kötelességének — preventive kell közbelépnie, a midőn ily dolgokról értesül, hogy a mozgalom még csirájában legyen elfojtva. Egyébként e körülményekre a kir. ügyészség figyelmét is felhívjuk, mert némileg hozzá is tartoznék.

Nagy tűz Geletneken. Folyó hó 6-án Geletneken tüzvész pusztított, amelynek több mint 30 ház esett áldozatul. A kár nagy.

Nyugta illetékének lerovása. A pénzügyminister elrendelte, hogy az állami pénztárakhoz a magánfelektől a postatakarékpénztár utján érkezett befizetések, valamint a magánfelek részére ugyanezen uton teljesített kifizetések a jövőben a magánfelektől eddig bekívánt nyugta, illetőleg ellennyugta mellőzésével számoltassanak el és a megfelelő számadási tétel mindenkor a postatakarékpénztári elismervényvel okmányoltassék. Hogy azonban

a törvényes bélyegkötelezettségnek is elég legyen téve, jövőben a rendelet értelmében a nyugták után járó II. fokozatu és esetleg az 1881: XXVI. t.-cz. 10. §-a értelmében járó szerződési bélyegilleték is a fél járandóságából készpénzben tartandó vissza.

A gazdasági egyesületek segélye. Több vidéki gazdasági egyesület panaszkodott amiatt, hogy a földmivelésügyi miniszter ez évben sokkal kevesebb segélyt adott a háziipari tanfolyamok rendezésére, mint a múlt évben. A földmivelésügyi miniszterium költségvetéséből kitűnik, hogy az e célra beállított összeg azonos a tavalyival s így csupán arról van szó, hogy a segélyekben nem egy kiválasztott, hanem az összes gazdasági egyesületeket részesíti a miniszter.

Az élesztő hamisítása. Az országos kémiai intézet és központi vegy-kísérleti állomáson legutóbb a fővárosban kapható élesztőket tették vizsgálat tárgyává. A 40 különböző üzletből beszerzett élesztő csaknem mind hamisított volt. Volt köztük olyan is, a melyet hetven százalék keményítővel kevertek. A kémiai intézet szükségesnek tartja az élesztő-forgalom és a kereskedelem szabályozását. Kereskedőink figyelmébe ajánljuk, hogy óvatossá legyenek az élesztő beszerzésénél.

A befőttek penésze. Jól tudjuk, hogy nem egy háziasszonynak okozott már bosszúságot az, ha a télire eltett befőttön egynéhány penész képződött. Ennek a penésznek a keletkezését többféleképpen magyarázzák. És pedig azt mondják, hogy vagy a gyümölcs nem volt egészséges, vagy pedig a szirup, amelyben el lett téve, nem volt elég édes; másrészt pedig az üveg szája vagy nem volt jól bekötve s így levegő fért hozzá, vagy pedig nem lett kellőleg kidunsztolva. A felhozott esetek egyik-másika lehet ugyan a penésznek az előidézője, de csak — feltéve. Mert utjabban még csak kezdtünk kissé jobban megismerkedni a penészek fízológájával és nagyon érdekes és sok tekintben igen fontos az a tény, melyet mostanában a gyümölcsnek penészeről kiderítettek. Ezek a penészek igen falánk arzénvők és ha oly helyiségben vannak eltéve, ahol arzénes anyaggal, például a kárpit arzénes festékével érintkeznek, csakhamar megtelnek arzénrel és ezt gáz alakjában magukból kibocsátják.

Törvénykezés.

Éjjeli esendháborítás.

Herda Lukács a múlt hetekben sokkal többet szedett fel a garatra, mint amennyit a természete elbir. Annyira jó eszénél volt, hogy ennek következtében este 11 órától reggel 5 óráig állítólag egyebet sem tett, mint kiabált és a falu esendjét zavarta. Az aranyosmaróthi főszolgabírószág folyó hó 15-én ítélkezett ez ügyben s 50 korona pénzbüntetést szabott ki. A védő egy kicsit sokalta a büntetést s felebbezést jelentett be.

Esküdtszéki tárgyalás.

Szándékos emberölés büntetettének két esetbeni kísérletével és több rendü súlyos testi sértés büntetettével vádolt Sebek Ernő kistapolcsányi lakos bűnügye került az aranyosmaróthi kir. törvényszék, mint esküdtbírószág előtt folyó hó 14-én tárgyalásra.

A főtárgyalást Andrassy Sándor kir. törvényszéki elnök vezeti, szavazó bírák Lukács György és Dr. Szabó Gyula törvényszéki bíró. Jegyzőkönyvvezető Moesz Géza törvényszéki joggyakornok. A vádat Kovács Sebestény Lajos kir. ügyész képviseli, a védői tisztséget Dr. Persay Ferencz, ügyvéd, vármegyei tiszti főügyész tölti be.

Miután elnök vádlottat az általános kérdésekre kihallgatta, megalakult az esküdtszék és a következők lettek az esküdtök tagjai: Klein Ödön, ifj. Simon Lajos, Knappel Rezső, Chudoba Ernő, Dr. Hámos Péter, Krasténics Imre, Tolnai Lajos, Benkovich János, Bartosik Bertalan, Trubinyi Imre, Dióssy József és Petrovics János.

A főtárgyalás pszichikai szempontból érdekes adatokat tartalmaz és Andrassy Sándor elnök vezetése mellett alkalmuk lesz az esküdteknek a bűnügy minden részletével a lehetőség határáig megismerkedhetni.

Egy önmagával s az egész világgal meghasonlottnak látszó vádlottról van szó, aki ugyszólván már teljesen leszámolt az életével. — Így beszélt el ő maga a főtárgyaláson, ami sokakban azt a benyomást keltette, hogy elmetehetsége talán meg is van zavarodva. — Hiszen igaz, hogy nagyon mostoha viszonyok között él, családjával nem tudott együtt élni, ő maga nem tudott kenyeret keresni, — de hát tu-

lajdonkép nem is e miatt van ő oly tulajdonosan elkeseredve, mint inkább azért, mert az a rögeszméje van, hogy őt az egész világ üldözte, hogy ő sehol, még a bíróságok előtt sem tudott igazához jutni. Erőből panaszkodott leginkább a főtárgyaláson, bár az emberek szivtelenségét, könyörtelenségét is eléggé sokszor hangsúlyozza.

Szóval nagy elkeseredésében követte el folyó évi január hó 15-én a terhére rótt eselekményt. Péntek volt. Nem volt mit ennie. Régi kereskedő ismerőséhez fordult, hogy adjon neki kenyeret, de hitelre. Nem kapott. Az éhségtől gyötörve este bemegy maga az üzletbe. Ez ugyan már zárva volt, de az udvaron át mégis bejuthatott s mikor kérelmét nem teljesítik, a nála levő késsel megszúrja a kereskedőt s azok, akik annak jalkiáltására mint házbeliek segítségül sietnek, azokat is súlyosan megsebezti. Bosszuját kielégítve, indulata lehült és töredelmesen beismer mindent az előhívott esendőrség előtt.

Sebek Ernő minden áron a bíróság elé akart kerülni — nyilvánosan akarta bírónak megmondani, hogy mily gonosz a világ, hogy őt az élet gyönyöreitől teljesen megfosztották, hogy neki csak az örökös üldözés jutott osztályrészül.

Mindezt — vádlott vallomása alapján reprodukáljuk, s habár vádlott a borzasztó büncselekmény daczára is tud maga iránt szánalmat kelteni, az ő állítólagos üldözéséből, ami lelki egyensúlyát megingathatta volna, továbbá abból, hogy kenyeret kért és hogy kenyeret nem akartak neki adni, vajmi kevés, sőt talán semmi sem nyert igazolást eddig.

A tárgyalás lapunk zártakor még folyik, amennyiben a tanúk jó része még ki sincs hallgatva.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

Biztos. Alkalmom adtán szóba fogjuk hozni. Ez idő szerint nem látjuk szükségét, hogy nyilvánosan foglalkozzunk vele. Attól ne tartson, hogy megfélemedkeznénk róla. Egyébként köszönjük, hogy figyelmessé tett rá bennünket.

F. S. urnak Léva. Kiséreje figyelemmel, majd rá fog akadni.

Pályázó. Ahhoz a családi bankhoz csak az juthat be, aki a családi tanács kegyét bírja — s ez többnyire rokon — a la Rothschild-esoport.

ÚJDONSÁGOK

őszi és téli női kalapokból

valamint

női- és férfidivat czikkekből

megérkeztek

WEISZ EDE

áruházában Aranyosmaróth.

NŐI FELÖLTŐK

nagy választékban.

Pályázati hirdetés.

Az aranyosmaróthi izraelita hitközség a fennálló kóser hust kimérő mézarszék mellé még egy második kóser hust kimérő mézarszékét kíván.

A kik a kóser hus kimérésre az aranyosmaróthi izraelita hitközség engedélyét elnyerni szándékoznak, felhivatnak miszerint ez iránti kérvényüket az aranyosmaróthi izraelita hitközség elnökségéhez **folyo hó 30-áig** betervezni sziveskedjenek.

Tájékoztatásul felemlítettük, hogy az aranyosmaróthi izraelita hitközséghez mintegy 80 izraelita család tartozik.

A metszői díjak 1 nagyobb vágóállatért 4 korona, 1 borjuért 1 korona 30 fillér, 1 juhért 50 fillérben vannak megállapítva.

Aranyosmaróthon mint Barsvármegye székhelyén a különféle közigazgatási hivatalokon kívül még a törvényszék és a pénzügyigazgatóság is van.

Aranyosmaróth 1904. november 15-én.

Az aranyosmaróthi izraelita hitközségi képviselőtestület megbízásából

Eisenberg Károly,
hitközségi elnök.

Házeladás.

Aranyosmaróthon, a Gróf Migazzy-utezában levő házunkat (pénzügyőri lak-tanya 188. szám) szabad kézből eladjuk.

Rakovszky András és fiai.

✂ Porosz kőszén ✂

métermázsánként 3 koronáért,

„BRIKETT“

métermázsánként 2 korona 80 fillérért

kapható

Beck Mórnál.

F. M. K. E. levélpapír

csinos dobozokban

eredeti gyári áron kapható

Dóczi könyvnyomdában.

ELADÓ

1/1 iskola-hegedű teljes felszereléssel jutányos áron.

Bővebbet: a kiadóhivatalban.

KLEIN SÁNDOR óras és ékszerész Léván,

ajánlja dusan felszerelt

óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60 koronától feljebb
Arany női óra	28 " "
Ezüst férfi- és női-óra	12 " "
Arany karperecz	16 " "
Arany gyűrű	5 " "
Arany függő	3 " "
Ezüst karperecz, broche, cravattati	2 " "
Arany- és ezüst nyakék	4 " "

Nagy választék mindennemű legdivatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.

„Sandrik“ ezüstáru-gyár készítményeiből nagy választék **eredeti gyári áron.**

Legfinomabb china-ezüstárukból gyári raktár.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettek

A „NYITRAMEGYEI ELLENŐR“ kiadásában e napokban jelent meg

DOMBÁY HUGÓ VERSEINEK

Ára 1 korona.

ELSŐ KÖTETE.

Ára 1 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában és Huszár István könyvkereskedésében Nyitrán.

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel
és
zenél.

Rendkívül érdekes szórakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban raktár on

30 frttól 200 frtig.

Lemezekből dus választék.

Klein Sándor

óras és ékszerésznél Léván.

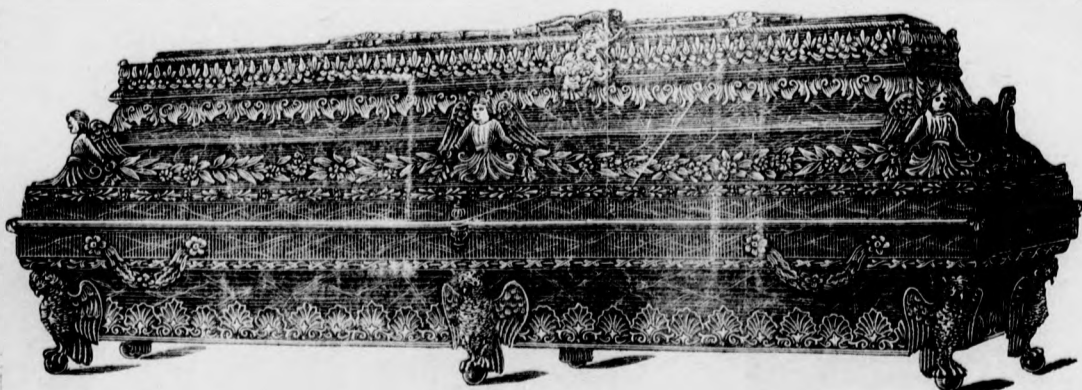
Kedvező fizetési feltételek.

A jelenkor
csodagépe!

Több ezer reprodukció a világ leghiresebb művészeitől.

Állandó nagy raktár érc- és fakoporsókból.

ERTL VINCZE temetkezési vállalata, Aranyosmaróth Hosszu-utca. (Saját ház.)

Sirkoszoruk, gyászszaalagok.

Dóczi könyvnyomda, Aranyosmaróth.